Dosarul nr. 3-1519/2025
2-25086120-12-3-17062025-1

H O T Ă R Î R E
În numele Legii

19 noiembrie 2025 mun. Chișinău

Judecătoria Chişinău (sediul Rîşcani)
în componenţă:
Preşedintele şedinţei, judecătorul Veaceslav Martînenco
grefier Nicoleta Mamaliga

examinând cauza de contencios administrativ intentată la acțiunea depusă de Ana Spînu împotriva Casei naționale de Asigurări Sociale, cu privire la anularea actului administrativ individual defavorabil și obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil,-

a c o n s t a t a t:

Argumentele participanților la proces:

La 17.06.2025 reclamantul Ana Spînu, a înaintat cerere de chemare în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, cu privire la anularea actului administrativ individual defavorabil și obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil.

În motivarea acțiunii, reclamantul a indicat că, prin Decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale *****, nr. 21/2018/22433, Dnei Ana Spînu, i s-a stabilit pensie în mărime de ***** lei, și stagiu total de 9 ani.

Prin cererea din 19.03.2025, reclamanta a solicitat de la Casa Teritorială de Asigurări Sociale *****, recalcularea/reexaminarea pensiei cu includerea în stagiul de cotizare a perioadei *****, din cadrul ***** indicate în carnetul de muncă, care din motive necunoscute nu au fost luate în considerație.

Prin scrisoarea nr. S-487/25 din 02.04.2025, Casa Teritorială de Asigurări Sociale *****, a refuzat examinarea cererii depuse și a informat despre contestarea cu cerere prealabilă la Casa Națională de Asigurări Sociale.

Prin cererile prealabile din 02.05.2025, depuse la Casa Teritorială de Asigurări Sociale ***** și Casa Națională de Asigurări Sociale, reclamanta în mod repetat a solicitat, recalcularea/reexaminarea și includerea în stagiul de cotizare a perioadei *****, din cadrul ***** menționată în carnetul de muncă.

Prin scrisorile nr. S-487/25 din 02.04.2025 și nr. 745/25 din 19.05.2025, Casa Națională de Asigurări Sociale, intenționat, subiectiv, discreționar, a refuzat examinarea cererii prealabile

depuse.

În drept, partea reclamantă își întemeiază pretențiile pe dispozițiile Constituției Republicii Moldova, ale Codului administrativ, precum și pe prevederile Legii nr. 489-XIV din 8 iulie 1999 privind sistemul public de asigurări sociale și ale Legii nr. 156-XIV din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii.

Specifică faptul că, potrivit carnetului de muncă, Ana Spînu a activat în perioada ***** în cadrul ***** documentul fiind autentificat prin aplicarea tuturor semnăturilor și ștampilelor corespunzătoare unității în care reclamanta și-a desfășurat activitatea.

Prin certificatul de arhivă nr. 317 din 29.03.2018, Serviciul de Arhivă ***** a informat că documentele personalului scriptic ale Întreprinderii de Stat „Tartine" din ***** nu au fost transmise spre păstrare de stat în arhiva raională, fapt care face imposibilă eliberarea certificatului solicitat.

Astfel, reclamanta atrage o deosebită atenție asupra faptului că, este în imposibilitate de a restabili prin documente de arhivă faptul că, a activat în cadrul ***** pe parcursul perioadei *****, deoarece, actele confirmative nu există.

A menționat reclamanta, că s-a adresat instituțiilor publice responsabile, care prin răspunsurile lor au informat că, nu dețin careva acte:

Prin scrisoarea nr. S-820/23 din 12.10.2023, Primăria municipiului ***** a informat că nu dispune de date privind deschiderea și închiderea întreprinderii.

La rândul său și Serviciul Fiscal de Stat, prin scrisoarea nr. 26-15/2-13/135496 din 20.09.2023, a comunicat că *****nu a fost identificată în Registrul Fiscal de Stat.

Compania Națională de Asigurări în Medicină, prin scrisoarea nr. 01-04/3084 din 25.09.2023, a informat că evidența perioadelor de activitate ale persoanelor juridice nu ține de competența CNAM.

Iar Casa Teritorială de Asigurări Sociale *****, prin scrisoarea nr. 1-01-10-310 din 08.09.2023, a comunicat că cererea a fost remisă, spre competență, Casei Naționale de Asigurări Sociale.

Prin scrisoarea nr. 14-10/175 din 11.09.2023, Biroul Național de Statistică a informat că cererea a fost transmisă, după competență, Primăriei municipiului *****.

Notează că, conform prevederilor pct. 2) din Hotărîrea Guvernului nr. 162 din 08.09.2021, „cu privire la indexarea prestațiilor de asigurări sociale și a unor prestații sociale de stat", de la 1 octombrie 2021, cuantumul pensiei minime pentru limită de vârstă constituie 2000 de lei. Astfel, consideră că argumentele expuse în cerere, constituie temei de recalculare/reexaminare și includerea în stagiul de cotizare a perioadei *****, din cadrul ***** menționată în carnetul de muncă.

Reține că răspunsurile emise de CNAS sunt lovite de nulitate, întrucât au fost adoptate cu încălcarea procedurii legale stabilite și după expirarea termenului prevăzut de norma specială aplicabilă.

Totodată, reclamanta susține că faptul emiterii primului răspuns de către doamna *****, iar a celui de-al doilea răspuns la cererea prealabilă de către doamna *****, reprezintă un temei suplimentar pentru anularea scrisorilor CNAS nr. S-487/25 din 02.04.2025 și nr. 745/25 din 19.05.2025, cu dispunerea reexaminării cererii și recalculării pensiei.

Prin raportare la art. 45 alin. (1) din Legea nr. 489-XIV din 08.07.1999 privind sistemul public de asigurări sociale, precum și la pct. 10), pct. 11) subpct. 13), pct. 12) și pct. 13) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea Casei Naționale de Asigurări Sociale, consideră că răspunsul CNAS nr. S-487/25 din 02.04.2025, emis ca urmare a cererii depuse de Ana Spînu la data de 19.03.2025, nu a fost semnat de Directorul general sau de directorii generali adjuncți, ci de doamna *****, șefă a Direcției generale pensii și alocații, fapt ce contravine prevederilor legale.

Astfel, consideră că CNAS a examinat în mod superficial cererea depusă de reclamantă la data de 19.03.2025.

Totodată indică că, organele de asigurări sociale dispun de dreptul de a verifica autenticitatea actelor ce confirmă stagiul de muncă și venitul asigurat, eliberate de autoritățile competente, însă, la caz, au acționat în mod subiectiv și parțial, fără a lua în considerare în mod corespunzător mențiunile înscrise în carnetul de muncă. Autoritatea socială a depășit limitele dreptului său discreționar și nu a luat în considerare toate faptele relevante, deoarece a utilizat încălcările minore (formale), pentru a nu acorda facilități sociale prevăzute lege (atunci când legiuitorul nu acordă o asemenea obțiune legală), încălcând, astfel, dreptul substanțial (material) al reclamantei de proprietate, protejat de art. 1 Protocolul 1 CEDO, în accepțiunea autonomă oferită de către CEDO.

Relevă că, actul defavorabil emis de către pârât, încalcă și principiul proporționalității, deoarece atunci când legiuitorul a stabilit că stagiul de cotizare realizat anterior implementării evidenței individuale se confirmă prin carnetul de muncă sau prin alte acte eliberate în modul stabilit, a reieșit din necesitatea satisfacerii interesului public în vederea asigurării și garantării cetățenilor Republicii Moldova a dreptului la asistență și protecție socială, ce, la rândul său, nu satisface criteriul unui just echilibru dintre interesele publice și interesele reclamantei.

Conchide că, în circumstanțele speței, dreptul discreționar al autorității publice pârâte urma să se rezume la alegerea unei singure opțiuni corespunzătoare scopului legii, și anume - recalcularea/reexaminarea și includerea în stagiul de cotizare a perioadei *****, din cadrul ***** menționată în carnetul de muncă JIT-I NR. 0848349 din 23.04.1981.

Suplimentar, indică faptul că, prin scrisoarea CNAS nr. 745/25 din 19.05.2025, s-a comunicat că în stagiul de cotizare nu a fost inclusă perioada de activitate indicată în carnetul de muncă *****, aferentă intervalului *****, fiind invocat motivul lipsa ștampilei instituției care să legalizeze înscrierea. La data de 11.10.2024, reclamanta a depus la Casa Teritorială de Asigurări Sociale ***** certificatul de arhivă nr. 60 din 06.09.2023, cu anexele aferente, eliberat de Uniunea Cooperativelor de Consum din Călărași, document care confirmă stagiul de cotizare realizat pentru perioada *****. Existența și depunerea acestui document sunt probate prin

dovada din 11.10.2024, eliberată de Casa Teritorială ***** privind recepționarea cererii pentru pensie. Astfel, reclamanta insistă asupra prezumării relei-credințe din partea CNAS în examinarea cererii sale.

Invocă faptul că, în scrisoarea CNAS nr. 745/25 din 19.05.2025, s-a reținut că, potrivit datelor din Registrul de stat al evidenței individuale în sistemul public de asigurări sociale, ***** nu a fost identificată ca fiind înregistrată în calitate de plătitor de contribuții la bugetul asigurărilor sociale de stat, iar, în consecință, nu se identifică contribuții de asigurări sociale declarate și achitate de către agentul economic menționat.

Reiterează că, stagiul de cotizare realizat până la introducerea evidenței individuale de asigurări sociale (până la 1 ianuarie 1999) se confirmă prin carnetul de muncă sau prin alte documente eliberate în modul stabilit de lege. Ulterior introducerii evidenței individuale de asigurări sociale (după 1 ianuarie 1999), stagiul de cotizare se confirmă în baza datelor din contul personal de asigurări sociale al persoanei asigurate, gestionat în conformitate cu Legea privind sistemul public de asigurări sociale.

Prin urmare, CNAS induce în eroare, întrucât evidența individuală de asigurări sociale a fost instituită după data de 1 ianuarie 1999, iar invocarea faptului că, potrivit datelor din Registrul de stat al evidenței individuale, ***** nu a fost identificată ca plătitor de contribuții la bugetul asigurărilor sociale de stat este neîntemeiată și irelevantă pentru perioadele anterioare acestei date. Astfel, acest aspect nu poate fi imputat reclamantei. În consecință, se constată că organele de asigurări sociale au acționat în mod subiectiv și parțial, fără a lua în considerare în mod corespunzător mențiunile înscrise în carnetul de muncă.

Totodată, partea reclamantă a solicitat obligarea pârâtului la achitarea cheltuielilor de asistență juridică, în cuantum total de 3.000 lei.

Astfel solicită reclamantul:

1. Anularea scrisorii CNAS nr. S-487/25 din 02.04.2025 și anularea scrisorii pe marginea procedurii prealabile a CNAS nr. 745/25 din 19.05.2025.
2. Obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale de a recalcula/reexamina și include în stagiul de cotizare a perioadei *****, din cadrul ***** menționată în carnetul de muncă JIT-INR. 0848349 din 23.04.1981.
3. Încasarea cheltuielilor de judecată.

La data de 16.10.2025, prin intermediul cancelariei Judecătoriei Chișinău (sediul Rîșcani), din partea reprezentantului reclamantei, Andrian Spînu, a parvenit cererea de concretizare a pretențiilor, prin care acesta a precizat perioada de activitate care nu a fost luată în calcul de către CNAS, și anume: *****, desfășurată în cadrul ***** perioadă consemnată în carnetul de muncă seria JIT-I nr. 0848349 din 23.04.1981. În consecință, partea reclamanta a solicitat obligarea CNAS la recalcularea/reexaminarea pensiei, cu aplicarea tuturor indexărilor, începând cu data de ********** data dobândirii dreptului la pensie, indicată în Decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale ***** nr. 21/2018/22433 din anul 2018. (f.d. 145-147)

Obiecțiile pârâtului:

La 16.07.2025 reprezentantul autorității pârâte, din cadrul Casei Naționale de Asigurări Sociale, a depus referință la cererea de chemare în judecată, prin care a solicitat respingerea acțiunii ca fiind neîntemeiată. (f.d.128-133)

În susținerea poziției sale a invocat că, potrivit dosarului de pensionare, s-a constatat că, reclamanta începând cu ***** beneficiază de pensie incompletă pentru limită de vârstă pentru un stagiu de cotizare de 15,8 ani, necesar fiind 30,5 ani. Pensia fiind stabilită prin decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale ***** nr.21/2018/22433 din 04.04.2018.

Menționează că, cuantumul pensiei a fost calculat din venitul mediu lunar asigurat valorizat de ***** lei, luând în considerare stagiul de cotizare confirmat și a constituit - ***** lei. Deoarece mărimea calculată a pensiei (***** lei) era mai mică decât pensia minimă calculată proporțional stagiului de cotizare (*****o lei), pensia reclamantei a fost stabilită în mărime de *****o lei lunar.

Ulterior, ca urmare a indexărilor efectuate în anii 2018 - 2024 cuantumul pensiei s-a majorat și constituia de la 01.04.2024 - ***** lei lunar.

Indică că, în baza cererii reclamantei din data de 11.10.2024, depusă la Casa Teritorială de Asigurări Sociale *****, și a actelor prezentate care confirmă perioada de activitate *****, pensia reclamantei a fost reexaminată, fiind luat în considerare un stagiu de cotizare de 16,1 ani, iar cuantumul acesteia a constituit, începând cu 01.11.2024, suma de ***** lei lunar.

Conform Hotărârii Guvernului nr. 155/2025 cu privire la indexarea și majorarea prestațiilor sociale, cuantumul pensiei reclamantei s-a majorat și începând cu 01.04.2025 constituie - *****lei lunar.

La data de 05.05.2025 cu nr. 745/25 la CNAS a fost înregistrată cererea prealabilă a reclamantei prin care s-a solicitat includerea în stagiul de cotizare pentru recalcularea pensiei, a perioadei de activitate la *****de la *****.

Prin decizia CNAS nr. 745/25 din 19.05.2025, cererea prealabilă a fost respinsă.

Reiterează că, prin acțiunea înaintată, reclamanta pretinde la obligarea CNAS de ai recalcula/reexamina și include în stagiul de cotizare a perioadei *****, din cadrul *****

În conformitate cu prevederile art. 1 din Legea nr. 156/1998 privind sistemul public de pensii, stagiu total de cotizare reprezintă însumare a perioadelor de activitate pentru care s-au plătit contribuții de asigurări sociale de stat în bugetul asigurărilor sociale de stat.

Totodată, conform p. 57 din Regulamentul privind modalitatea de calculare a pensiilor și modalitatea de confirmare a stagiului de cotizare pentru stabilirea pensiilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 165/2017, stagiul de cotizare pentru stabilirea pensiei include perioade contributive și perioade necontributive.

Perioadele contributive includ activitățile la desfășurarea cărora persoana este supusă asigurărilor sociale.

Perioadele necontributive se consideră perioadele în care persoana nu este supusă

asigurărilor sociale, dar, în temeiul legii, se includ în stagiul de cotizare.

Specifică că, stagiul de cotizare realizat până la 1 ianuarie 1999 se confirmă prin carnetul de muncă sau prin alte documente eliberate în modul stabilit.

După introducerea evidenței individuale (după 01.01.1999), stagiul de cotizare se confirmă în baza datelor din contul personal de asigurări sociale al persoanei asigurate, gestionat în conformitate cu Legea privind sistemul public de asigurări sociale.

Astfel, acumularea informațiilor la conturile personale de asigurări sociale referitoare la mărimea contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii calculate și transferate la bugetul asigurărilor sociale de stat este stocată în Registrul de stat al evidenței individuale care se formează în baza datelor declarate de către angajatori.

Notează că, conform prevederilor art. 8 al Legii 156/1998, baza de calcul al pensiei o constituie venitul mediu lunar asigurat din toată perioada de activitate, valorizat la momentul stabilirii pensiei. Venitul mediu lunar asigurat se determină din suma contribuțiilor plătite în perioadele contributive, cotele de contribuții stabilite prin lege pentru aceste perioade și numărul total de luni de cotizare.

Reiterează că, în situațiile în care lipsește informația despre careva perioade în contul persoanei asigurate, perioadele respective nu se includ în stagiul de cotizare și la determinarea venitului mediu lunar asigurat.

Conform art. 41 alin. (1) din Legea nr.156/1998 privind sistemul public de pensii, în perioada 01.07.2017 - 01.07.2018, femeilor li se acorda dreptul la pensie pentru limită de vârstă la împlinirea vârstei de 57 ani 06 luni, dacă confirmau un stagiu de cotizare necesar de 30,5 ani pentru o pensie integrală sau un stagiu de cotizare minim de 15 ani pentru o pensie calculată proporțional stagiului de cotizare confirmat.

Potrivit Regulamentului pentru aprobarea Regulamentului privind modalitatea de calculare a pensiilor și modalitatea de confirmare a stagiului de cotizare pentru stabilirea pensiilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 165/2017, pct.68. Stagiul de cotizare se confirmă în baza documentelor eliberate de la locul de muncă, serviciu, studii sau alte activități care se includ în stagiul de cotizare ori a documentelor eliberate de organizațiile ierarhic superioare, precum și de instituțiile de arhivă.

Indică că, potrivit pct.69, stagiul de cotizare realizat până la introducerea evidenței individuale de asigurări sociale (până la 1 ianuarie 1999) se confirmă prin carnetul de muncă sau prin alte documente eliberate în modul stabilit.

În urma introducerii evidenței individuale de asigurări sociale (după 1 ianuarie 1999), stagiul de cotizare se confirmă în baza datelor din contul personal de asigurări sociale al persoanei asigurate, gestionat în conformitate cu Legea nr.489/1999 privind sistemul public de asigurări sociale.

Conform pct. 70, actul de bază care confirmă stagiul de cotizare, conform pct.69 alineatul întâi, este carnetul de muncă. în lipsa carnetului de muncă sau în cazurile în care carnetul de muncă include înscrieri incorecte și imprecise sau lipsesc înscrisurile respective despre anumite

perioade de activitate, pentru confirmarea stagiului se iau în considerare adeverințele, extrasele din ordine, contul personal al angajatului în care se reflectă salariul calculat lunar, schema de încadrare și alte documente ce conțin informații referitoare la perioada de muncă.

Pensia pentru limită de vârstă se calculează, din venitul mediu lunar asigurat valorizat, realizat după 1 ianuarie 1999, luând-se în considerare stagiul de cotizare total. Pct. 85. Dacă numele, prenumele sau patronimicul indicat în documentul ce confirmă stagiul de cotizare nu coincid cu numele, prenumele și patronimicul persoanei indicate în buletinul de identitate sau adeverința de naștere, apartenența acestui document persoanei în cauză se stabilește de către instanța de judecată.

Astfel, remarcă că în stagiul de cotizare al reclamantei nu a fost inclusă perioada de activitate indicată în carnetul de muncă la *****de la *****, deoarece data eliberării și data ordinului de eliberare este corectată.

La aspectul dat subliniază că, procedura perfecționării modelului carnetului de muncă și modului de completare a lui, era prevăzută de Hotărârea de Guvern cu privire la carnetele de muncă nr. 867/1994 (abrogată la 11.01.2008).

Potrivit pct. 9 al Hotărârea de Guvern nr. 867/1994, în carnetul de muncă se înscriu:

- numele și prenumele titularului carnetului de muncă;
- denumirea întreprinderii emitente;
- localitatea, anul, luna și data completării carnetului de muncă;
- datele privind identitatea și starea civilă a titularului carnetului de muncă;
- schimbările privind starea civilă și numele titularului după întocmirea carnetului de muncă;
- studiile;
- pregătirea profesională;
- datele privitoare la activitatea de muncă;
- recompensele;
- datele privitoare la salariul de bază și pentru funcția cumulată;
- certificarea rectificărilor făcute pentru eventualele date înscrise greșit sau incomplet.

Potrivit pct. 14 al Hotărârea de Guvern nr. 867/1994, în caz de concediere a lucrătorului toate înscrierile privind munca, distincțiile și recompensele înscrise în carnetul de muncă în perioada în care a lucrat la întreprinderea respectivă, se autentifică prin semnătura conducătorului întreprinderii sau a persoanei special împuternicite de el și prin sigiliu.

Astfel, organul de asigurări sociale, în mod întemeiat, nu a inclus în stagiul de cotizare al reclamantei perioada ***** desfășurată la *****, în condițiile în care înscrierile din carnetul de muncă referitoare la activitatea respectivă conțin rectificări necertificate privind data eliberării și data ordinului de eliberare. Prin urmare, aceste înscrieri au fost efectuate cu derogare de la prevederile Hotărârii Guvernului nr. 867/1994, menționate anterior.

Accentuează faptul că cadrul normativ în vigoare, prin pct. 70 al Regulamentului aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 165/2017, prevede expres modalitatea de probare a stagiului de

cotizare realizat până la data de 01.01.1999, în situațiile în care carnetul de muncă lipsește sau conține înscrieri incorecte, imprecise ori rectificări necertificate. Astfel, în lipsa carnetului de muncă sau în cazurile în care carnetul de muncă include înscrieri incorecte și imprecise sau lipsesc înscrisurile respective despre anumite perioade de activitate, pentru confirmarea stagiului se iau în considerare adeverințele, extrasele din ordine, contul personal al angajatului în care se reflectă salariul calculat lunar, schema de încadrare și alte documente ce conțin informații referitoare Ia perioada de muncă.

Subliniază că reclamanta nu a prezentat organului de asigurări sociale documente prevăzute de pct. 70 al Regulamentului aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 165/2017, prin care să confirme stagiul de cotizare litigios.

De asemenea atrage atenția că, potrivit datelor din Registrul de stat al evidenței individuale în sistemul public de asigurări sociale, *****nu a fost identificată ca fiind înregistrată ca plătitor de contribuții la bugetul asigurărilor sociale de stat. Ca rezultat, contribuții de asigurări sociale de stat declarate și plătite de către agentul economic menționat nu se identifică.

Prin urmare, consideră autoritatea pârâtă, că nu este posibilă înscrierea în contul personal de asigurări sociale al reclamantei a datelor aferente perioadei ***** privind contribuțiile de asigurări sociale achitate.

În ședința de judecată:

Reprezentantul reclamantului, Andrian Spînu, a susținut integral argumentele expuse în cererea de chemare în judecată și cererea de concretizare, solicitând admiterea pretențiilor în modul în care au fost formulate.

Reclamantul, Ana Spînu, fiind înștiințată legal despre data, ora, locul examinării cauzei, nu s-a prezentat. Astfel, ținând cont de întrunirea rigorilor de citare legală, în temeiul art.218 lit. d) Cod administrativ s-a dispus examinarea cauzei în lipsa acestuia.

Reprezentantul autorității pârâte, din cadrul Casei Naționale de Asigurări Sociale, fiind înștiințat legal despre data, ora, locul examinării cauzei, nu s-a prezentat. Astfel, ținând cont de întrunirea rigorilor de citare legală, în temeiul art.218 lit. d) Cod administrativ s-a dispus examinarea cauzei în lipsa acestuia.

Aprecierea instanței de judecată:

Examinând cererea de chemare în judecată, audiind explicațiile participanților la proces, cercetând probele anexate la dosar în ansamblu şi interconexiunea lor, studiind normele legii aplicabile, instanța de judecată ajunge la concluzia că, cererea de chemare în judecată depusă de Ana Spînu împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la anularea actului administrativ individual defavorabil și obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil este **admisibilă** și pasibilă de a fi **respinsă,** din următoarele considerente.

Conform art. 2 alin. (1) Cod administrativ, prevederile prezentului cod determină statutul juridic al participanților la raporturile administrative, atribuțiile autorităților publice

administrative și ale instanțelor de judecată competente pentru examinarea litigiilor de contencios administrativ, drepturile și obligațiile participanților în procedura administrativă și cea de contencios administrativ.

Conform art. 22 alin. (1) Cod administrativ, autoritățile publice și instanțele de judecată competente cercetează starea de fapt din oficiu. Acestea stabilesc felul și volumul cercetărilor și nu sunt legate nici de expunerile participanților, nici de cererile lor de reclamare a probelor.

Potrivit art. 93 alin. (1)-(3) din Codul administrativ, fiecare participant probează faptele pe care îşi întemeiază pretenția. Prin derogare de la prevederile alin. (1), fiecare participant probează faptele atribuite exclusiv sferei sale. Reglementări suplimentare sau derogatorii sunt admisibile doar în baza prevederilor legale.

Conform art. 189 alin. (1) și (2) Cod administrativ, orice persoană care revendică încălcarea unui drept al său prin activitatea administrativă a unei autorităţi publice poate înainta o acţiune în contencios administrativ. O acţiune în contencios administrativ poate fi înaintată şi atunci când autoritatea publică nu a soluţionat în termen legal o cerere.

În acord cu art. 195 din Codul administrativ, procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfăşoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepţia art. 169–171.

Admisibilitatea acțiunii de contencios administrativ.

Din textul revendicărilor formulate în acțiune, reclamantul, prin prezenta acțiune, solicită anularea deciziei Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. S-487/25 din 02.04.2025 și deciziei nr. 745/25 din 19.05.2025 adoptată în procedura prealabilă, cât și obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să emită actul administrativ individual prin care să fie recalculată/reexaminată și inclusă în stagiul de cotizare perioada *****, din cadrul ***** menționată în carnetul de muncă JIT-INR. 0848349 din 23.04.1981.nr. 745/25 din 19.05.2025.

Astfel, reclamantul a formulat o acțiune în obligare.

Din actele cauzei rezultă că, la 19.03.2025, reclamantul s-a adresat cu cerere Casei Naționale de Asigurări Sociale, solicitând recalcularea/reexaminarea pensiei cu includerea în stagiul de cotizare a perioadei *****, din cadrul ***** menționată în carnetul de muncă. (f.d.1-4 din dosar administrativ)

La 02.04.2025, a fost emis răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. S-487/25 prin care cererea reclamantului a fost respinsă (f.d.12 din dosar administrativ).

La 02.05.2025, reclamantul s-a adresat Casei Naționale de Asigurări Sociale cu o cerere prealabilă, prin care și-a reiterat pretenția din cererea depusă la 19.03.2023 (f.d.13-15 din dosar administrativ).

În rezultatul examinării cererii prealabile, Casa Națională de Asigurări Sociale, a emis decizia nr. 745/25 din 19.05.2025, prin care a refuzat reclamantului în recalcularea pensiei cu includerea în stagiul de cotizare a perioadei de activitate la *****de la *****. (f.d.16-17 din dosar administrativ).

La 17.06.2025, reclamantul, a depus prezenta acțiune în instanța de judecată. (4-11)

Conform art. 10 alin. (1) din Codul administrativ, actul administrativ individual este orice dispoziție, decizie sau altă măsură oficială întreprinsă de autoritatea publică pentru reglementarea unui caz individual în domeniul dreptului public, cu scopul de a produce nemijlocit efecte juridice, prin naşterea, modificarea sau stingerea raporturilor juridice de drept public.

Conform art. 11 alin. (1) lit. a) din Codul administrativ, actele administrative individuale pot fi acte defavorabile - actele care impun destinatarilor lor obligații, sancțiuni, sarcini sau afectează drepturile/interesele legitime ale persoanelor ori care resping, în tot sau în parte, acordarea avantajului solicitat.

Refuzul Casei Naționale de Asigurări Sociale exprimat în decizia nr. S-487/25 din 02.04.2025 precum și în decizia nr. 745/25 din 19.05.2025, adoptată în procedura prealabilă, în sensul art. 10 și 11 din Codul administrativ, se încadrează în noțiunea act administrativ individual, emanând de la o autoritate publică, reprezentând o măsură oficială întreprinsă de autoritatea publică pentru reglementarea unui caz individual în domeniul dreptului public, cu scopul de a produce nemijlocit efecte juridice. Totodată, acesta este defavorabil reclamantului, ținând cont de faptul că ultimului i s-a refuzat în admiterea revendicărilor solicitate.

Conform art. 189 alin. (1) din Codul administrativ, orice persoană care revendică încălcarea unui drept al său prin activitatea administrativă a unei autorități publice poate înainta o acțiune în contencios administrativ.

Conform art. 17 din Codul administrativ, drept vătămat este orice drept sau libertate stabilit/stabilită de lege căruia/căreia i se aduce atingere prin activitate administrativă.

Conform art. 39 din Codul administrativ, (1) controlul judecătoresc al activității administrative este garantat și nu poate fi îngrădit. (2) Orice persoană care revendică un drept vătămat de către o autoritate publică în sensul art. 17 sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri se poate adresa instanței de judecată competente.

La caz, cu referire la cele menționate, instanța reține că reclamantul revendică apărarea pe calea controlului judecătoresc a unui drept în sensul art. 17 din Codul administrativ. Or, dreptul pretins de reclamant este dreptul la o pensie recalculată cu includerea în stagiul de cotizare a perioadei *****, din cadrul ***** menționată în carnetul de muncă.

Astfel, deciziile Casei Naționale de Asigurări Sociale, pot fi apreciate ca având potențialul de a afecta un drept pretins al reclamantului la o recalculare a pensiei, drept derivat din interpretarea prevederilor art.33 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 156/1998. Corespunzător, condiția revendicării unui drept legitim este întrunită.

Competența pentru examinarea prezentei acțiuni, în conformitate cu prevederile art. 191 alin. (1) și art. 196 alin. (1) din Codul administrativ, revine Judecătoriei Chișinău (sediul Rîșcani), astfel, cererea de chemare în judecată fiind depusă cu respectarea dispozițiilor legale menționate.

Referitor la condiția de respectare a remediului extrajudiciar cu privire la anularea actului administrativ individual defavorabil până la înaintarea acțiunii în contenciosul administrativ, instanța de judecată reține următoarele.

Conform art. 208 alin. (1) din Codul administrativ, în cazurile prevăzute de lege, până la înaintarea acțiunii în contencios administrativ, se va respecta procedura prealabilă.

Conform art. 19 din Codul administrativ, cererea prealabilă este instituția care oferă o cale de soluționare prejudiciară a litigiilor administrative.

Conform art. 162 alin. (1) din Codul administrativ, procedura prealabilă urmărește scopul de a verifica legalitatea actelor administrative individuale. Alin. (3) al articolului citat, cererea prealabilă poate fi îndreptată spre: anularea în tot sau în parte a unui act administrativ individual ilegal sau nul; emiterea unui act administrativ individual.

Cu referire la actele cauzei și circumstanțele reflectate supra, instanța de judecată constată că, remediul extrajudiciar a fost respectat de reclamant prin înregistrarea cererii prealabile la Casa Națională de Asigurări Sociale.

Conform art. 209 alin. (1) din Codul administrativ, acțiunea în contestare și acțiunea în obligare se înaintează în decurs de 30 de zile, dacă legea nu prevede altfel. Acest termen începe să curgă de la: a) data comunicării sau notificării deciziei cu privire la cererea prealabilă sau data expirării termenului prevăzut de prezentul cod pentru soluționarea acesteia.

Drept consecință a celor constatate, instanța de judecată reține că acțiunea este depusă cu respectarea competenței materiale și jurisdicționale, a remediului extrajudiciar, în termenul prevăzut de lege, fiind contestate acte administrative ale autorității publice competente, care produc efecte juridice în exterior și au caracter defavorabil reclamantului.

Astfel, acțiunea este admisibilă.

Cu privire la fondul cauzei.

Potrivit art.1^1 alin. (3) din Legea privind sistemul public de pensii nr.156 din 14.10.1998, se stabilesc semnificațiile următoarelor noțiuni:

circumstanțe noi referitoare la stagiul de cotizare și venitul asigurat – confirmare, prin acte doveditoare, a stagiului de cotizare și a venitului asigurat pentru perioada de activitate de până la realizarea dreptului la pensie și care nu a fost luată în considerare la stabilirea pensiei;

pensie calculată - reprezintă dreptul bănesc, stabilit în funcție de contribuțiile achitate în bugetul asigurărilor sociale de stat și de durata stagiului de cotizare, reexaminat, majorat și indexat;

reexaminarea pensiei – recalcularea mărimii pensiei în corespundere cu prevederile prezentei legi în vigoare la data depunerii cererii de reexaminare a pensiei conform art. 33 alin. (1) lit. a) și c), alin. (2), (4^1), (4^2) și (4^3).

Potrivit art.2 din Legea privind sistemul public de pensii nr.156 din 14.10.1998, dreptul la pensie îl are persoana care îndeplinește condițiile prevăzute de prezenta lege. Dreptul la pensie este imprescriptibil. Dreptul la pensie nu poate fi cedat, total sau parțial.

Potrivit art. 33 alin. (1)-(2) din legea menționată supra, reexaminarea drepturilor la pensie se efectuează în cazul:

a) apariției unor circumstanțe noi referitoare la stagiul de cotizare, venitul asigurat, ce au avut loc pînă la acordarea drepturilor la pensie;

b) transferării la altă categorie de pensie;

c) persoanelor care continuă să activeze după realizarea dreptului la pensie pentru limită de vârstă;

d) persoanelor care continuă să activeze după realizarea dreptului la pensie de dizabilitate;

e) modificării/completării art. 5 şi 50 cu prevederi referitoare la circumstanțe ce țin de perioade necontributive și de activități, care au fost realizate până la stabilirea/reexaminarea pensiei.

(2) Reexaminarea drepturilor la pensie în cazul prevăzut la alin.(1) lit. a) se efectuează şi pentru pensionarii care şi-au realizat dreptul la pensie pînă la 1 ianuarie 1999, dar numai la prezentarea documentelor ce confirmă stagiul de cotizare.

Conform art. 41 alin. (1) din Legea nr.156/1998 privind sistemul public de pensii, în perioada 01.07.2017 - 01.07.2018, femeilor li se acorda dreptul la pensie pentru limită de vârstă la împlinirea vârstei de 57 ani 06 luni, dacă confirmau un stagiu de cotizare necesar de 30,5 ani pentru o pensie integrală sau un stagiu de cotizare minim de 15 ani pentru o pensie calculată proporțional stagiului de cotizare confirmat.

Materialele cauzei denotă că, prin decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale ***** nr.21/2018/22433 din 04.04.2018, începând cu *****, reclamantul Ana Spînu beneficiază de pensie incompletă pentru limită de vârstă pentru un stagiu de cotizare de 15,8 ani. (f.d. 19 din dosar administrativ).

La 19.03.2025, reclamantul s-a adresat către CNAS cu cerere solicitând recalcularea/reexaminarea pensiei cu includerea în stagiul de cotizare a perioadei *****, din cadrul ***** menționată în carnetul de muncă. (f.d.1-4 din dosar administrativ)

Prin răspunsul CNAS nr. S-487/25 din 02.04.2025, autoritatea publică pârâtă a comunicat, că potrivit art. 80 din Codul administrativ al Republicii Moldova, petițiile repetate cu același obiect se conexează și se soluționează printr-un singur răspuns, iar petițiile ulterioare depuse după comunicarea răspunsului nu se mai examinează, fiind anexate la dosarul inițial. (f.d.12 din dosar administrativ).

Anterior, prin răspunsul nr. S-5052/24 din 06.11.2024, Casa Națională de Asigurări Sociale a informat reclamantul că pensia pentru limită de vârstă a fost stabilită și recalculată în conformitate cu prevederile Legii nr. 156/1998, în baza stagiului de cotizare confirmat prin acte legale. Începând cu data de *****, aceasta beneficiază de pensie parțială pentru un stagiu de cotizare de 15,8 ani, iar ulterior, ca urmare a prezentării documentelor suplimentare, stagiul de cotizare a fost majorat la 16,1 ani, cuantumul pensiei constituind, din 01.11.2024, suma de ***** lei lunar. Totodată, s-a comunicat că nu au fost incluse în stagiul de cotizare perioadele de activitate indicate în carnetul de muncă la ***** (*****), din cauza lipsei ștampilei instituției, precum și la *****(*****), întrucât data eliberării și data ordinului de eliberare au fost corectate. Suplimentar s-a informat, că pentru anul 1997 și pentru anul 2003 (prin datele contului personal

de asigurări sociale al reclamantului) nu se confirmă calcularea și achitarea contribuțiilor de asigurări sociale de stat ca proprietar de teren agricol, și respectiv, temei legal de a include aceste perioade în stagiul de cotizare, nu este. Prin urmare, perioadele neconfirmate legal nu au fost incluse în stagiul de cotizare, iar pensia a fost calculată, indexată și reexaminată în conformitate cu legislația în vigoare. (f.d. 39 din dosar administrativ)

La 02.05.2025, reclamantul s-a adresat Casei Naționale de Asigurări Sociale cu o cerere prealabilă, prin care și-a reiterat pretenția din cererea depusă la 19.03.2025 (f.d.13-15 din dosar administrativ).

În rezultatul examinării cererii prealabile, Casa Națională de Asigurări Sociale, a emis decizia nr. 745/25 din 19.05.2025, prin care a refuzat reclamantului în recalcularea pensiei cu includerea în stagiul de cotizare a perioadei de activitate la *****de la *****. (f.d.16-17 din dosar administrativ).

Nefiind de acord cu deciziile Casei Naționale de Asigurări Sociale, la 17.06.2025 reclamantul s-a adresat cu prezenta acțiune în instanța de judecată. (4-11)

Astfel, reclamantul a solicitat anularea integrală a deciziilor CNAS și obligarea să emită o decizie prin care să fie recalculată/reexaminată pensia cu includerea în stagiul de cotizare perioadei *****, din cadrul ***** menționată în carnetul de muncă JIT-INR. 0848349 din 23.04.1981, așa cum este prevăzut de art. 33 alin. (1) lit. a) și c), alin. (2), (4^1), (4^2) și (4^3) din Legea nr. 156 din 14.10.1998.

În vederea exercitării atribuției de verificare a legalității actului administrativ contestat, instanța de judecată, în temeiul principiului cercetării stării de fapt din oficiu, urmează să supună verificării aspectele legalității formale și materiale ale actului administrativ individual defavorabil.

Potrivit pct. 55^3 din Regulamentul privind modalitatea de calculare a pensiilor și modalitatea de confirmare a stagiului de cotizare pentru stabilirea pensiilor aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 165/2017, reexaminarea pensiei se efectuează în corespundere cu prevederile Legii nr. 156/1998 privind sistemul public de pensii în vigoare la data depunerii cererii de reexaminare cu actele necesare.

Noile drepturi la pensie se acordă începând cu luna următoare celei în care au fost depuse cererea şi actele necesare la organul de asigurări sociale.

Conform pct. 68 din Regulamentul menționat, stagiul de cotizare se confirmă în baza documentelor eliberate de la locul de muncă, serviciu, studii sau alte activităţi care se includ în stagiul de cotizare ori a documentelor eliberate de organizațiile ierarhic superioare, precum şi de instituţiile de arhivă.

Conform pct. 69 din Regulament, stagiul de cotizare realizat pînă la introducerea evidenţei individuale de asigurări sociale (pînă la 1 ianuarie 1999) se confirmă prin carnetul de muncă sau prin alte documente eliberate în modul stabilit.

În urma introducerii evidenţei individuale de asigurări sociale (după 1 ianuarie 1999), stagiul de cotizare se confirmă în baza datelor din contul personal de asigurări sociale al

persoanei asigurate, gestionat în conformitate cu Legea privind sistemul public de asigurări sociale.

Conform pct. 70 din Regulamentul privind modalitatea de calculare a pensiilor și modalitatea de confirmare a stagiului de cotizare pentru stabilirea pensiilor, actul de bază care confirmă stagiul de cotizare, conform pct.69 alineatul întîi, este carnetul de muncă. În lipsa carnetului de muncă sau în cazurile în care carnetul de muncă include înscrieri incorecte şi imprecise sau lipsesc înscrisurile respective despre anumite perioade de activitate, pentru confirmarea stagiului se iau în considerare adeverințele, extrasele din ordine, contul personal al angajatului în care se reflectă salariul calculat lunar, schema de încadrare şi alte documente ce conţin informaţii referitoare la perioada de muncă.

Instanța atestă că, din materialele dosarului rezultă că înscrierile din carnetul de muncă al reclamantei aferente perioadei *****, realizată la *****, conțin rectificări privind data eliberării și data ordinului de eliberare, care nu sunt autentificate prin semnătura persoanei responsabile și ștampila unității. Or, potrivit pct. 14 din Hotărârea Guvernului nr. 867/1994, toate înscrierile și rectificările efectuate în carnetul de muncă urmează a fi confirmate prin semnătură și sigiliu, în caz contrar acestea neproducând efecte juridice.

Carnetul de muncă beneficiază de prezumția relativă de autenticitate doar în măsura în care este completat în conformitate cu cerințele legale în vigoare la momentul efectuării înscrierilor. Rectificările necertificate lipsesc documentul de această prezumție, întrucât nu permit identificarea persoanei care a efectuat modificarea și nici verificarea caracterului oficial al acesteia, contrar principiului securității raporturilor juridice.

Reiterând prevederile pct. 70 din Regulamentul aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 165/2017, carnetul de muncă care conține înscrieri incorecte, imprecise sau rectificări necertificate nu poate servi drept act de bază pentru confirmarea stagiului de cotizare. În asemenea situații, stagiul se confirmă exclusiv prin alte documente justificative eliberate în modul stabilit de lege (adeverințe, extrasele din ordine, contul personal al angajatului în care se reflectă salariul calculat lunar, schema de încadrare şi alte documente ce conţin informaţii referitoare la perioada de muncă).

Instanța constată că reclamanta nu a prezentat alte documente prevăzute de pct. 70 din Regulamentul aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 165/2017, care să confirme în mod legal stagiul de cotizare litigios.

Potrivit art. 93 alin. (1) din Codul administrativ, fiecare participant probează faptele pe care își întemeiază pretenția.

Astfel, reclamanta avea obligația de a prezenta probe suficiente și legale care să confirme stagiul de cotizare litigios, inclusiv prin documente alternative, în condițiile în care carnetul de muncă prezintă vicii formale ce îi afectează validitatea probatorie. Deși instanța reține dificultatea obiectivă invocată de reclamantă în obținerea documentelor de arhivă, aceasta nu poate justifica ignorarea normelor imperative privind confirmarea stagiului de cotizare. Legiuitorul a stabilit în

mod expres condițiile de probare a stagiului, iar instanța nu poate suplini lipsa probelor legale prin simple prezumții sau echitate.

În ceea ce privește perioada ulterioară datei de 01.01.1999, instanța reține că, potrivit Legii nr. 489/1999 privind sistemul public de asigurări sociale, stagiul de cotizare se confirmă exclusiv în baza datelor din contul personal de asigurări sociale. Din datele Registrului de stat al evidenței individuale rezultă că *****nu figurează ca plătitor de contribuții de asigurări sociale, iar contribuții declarate și achitate pentru reclamantă nu se identifică, fapt ce exclude posibilitatea includerii perioadei respective în stagiul de cotizare.

În acest context, instanța apreciază ca fiind întemeiat refuzul Casei Naționale de Asigurări Sociale de a include perioada ***** în stagiul de cotizare, întrucât autoritatea a aplicat strict prevederile Hotărârii Guvernului nr. 867/1994 și ale Regulamentului aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 165/2017, fără a manifesta arbitrariu sau exces de putere, acționând în limitele competenței conferite de lege.

Referitor la pretinsa nelegalitate a corespondenței CNAS nr. S-478/25 din 02.04.2025 și deciziei nr. 745/25 din 19.05.2025 adoptată în procedură prealabilă, instanța constată că răspunsurile contestate au fost emise de persoane împuternicite în cadrul autorității publice, cu respectarea procedurii, iar reclamanta nu a demonstrat existența unui temei legal expres care să atragă nulitatea acestora, inclusiv din motivele enunțate supra.

În acest context, instanța de judecată conchide că, încălcările revendicate prin prezenta acțiune, nu își găsesc confirmare prin prisma cadrului normativ în vigoare la data desfășurării activității administrative, prin urmare argumentele părții reclamante în acest sens sunt lipsite de suport juridic. Toate argumentele invocate de către partea reclamantă în cererea de chemare în judecată, vin în contradicție cu cadrul legal menționat supra.

Astfel, examinând normele legale invocate în corelație cu circumstanțele de fapt ale cauzei și cu materialul probator administrat, instanța constată că nu au fost identificate abateri de la procedura legală la emiterea actelor administrative contestate de către autoritatea pârâtă.

În consecință, instanța va respinge pretențiile reclamantului privind anularea răspunsului nr. S-478/25 din 02.04.2025 și deciziei nr. 745/25 din 19.05.2025 adoptată în procedură prealabilă, precum și solicitarea de obligare a Casei Naționale de Asigurări Sociale să emită un act administrativ individual prin care să fie recalculată pensia cu includerea în stagiul de cotizare a perioadei *****, acestea fiind neîntemeiate.

Conform art. 224 alin. (1) lit. f) Cod administrativ, examinând acțiunea în contencios administrativ în fond, instanța de judecată adoptă una dintre următoarele hotărâri: respinge acțiunea ca fiind neîntemeiată, dacă nu sunt îndeplinite condițiile de adoptare a unei hotărâri prevăzute la lit. a) - e).

În conformitate cu prevederile art. 224-225 din Codul administrativ al Republicii Moldova, instanța de judecată,

h o t ă r ă ș t e :

Acțiunea în contencios administrativ înaintată de Ana Spînu împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, cu privire la anularea răspunsului nr. S-478/25 din 02.04.2025 și deciziei nr. 745/25 din 19.05.2025 emise de Casa Națională de Asigurări Sociale și obligarea pârâtului să emită actul administrativ individual favorabil, se respinge ca fiind neîntemeiată.

Hotărârea poate fi contestată cu apel la Curtea de Apel Centru în termen de 30 zile din data pronunțării dispozitivului hotărârii, prin intermediul Judecătoriei Chişinău (sediul Râșcani).

Preşedintele şedinţei,
Judecătorul **Veaceslav MARTÎNENCO**